

Mødet genoptaget Kl. 20.

Forhandlingerne fortsattes.

Jens Møller: Naar jeg tager Ordet i dette høje Ting, er det som Repræsentant for den tyske Folkegruppe i Nordslesvig. Da dennes Skæbne siden 1920 har været knyttet til den Udvikling, der fandt Sted i Nordslesvig, er det min Ret og Pligt at belyse de Foranstaltninger, der har ført til de nuværende Tilstande i denne Landsdel. Det mest skæbnesvangre Problem for Nordslesvig fra 1920 til Dato er Gældsproblemet, Udviklingen af Kapitalforholdene. Det er det Problem, der har skabt saa megen Fortræd, saa stærk Uro og Røre, som har hidført de forskellige Bevægelser og har bragt utallige nordslesvigske Landmænd i Ulykke. Nordslesvig er et Bondeland og havde før Krigen en økonomisk godt funderet Bondebefolkning. I Dag er Nordslesvig den mest forgældede Landsdel i Danmark og dermed i hele Europa. Statistisk Departement har for nylig oplyst, at Haderslev Amts Landbrugere er forgældet med over 97 pCt., at langt over Halvdelen af dette Amts Bønder og Husmænd har en Minus-Formue. I det øvrige Nordslesvig er Forholdene ikke meget bedre. Hvad er Aarsagen til denne Elendighed? Er det den almindelige Krise i Danmark, som nu i 8 Aar har hærget Danmarks Landbrug? Man finder i Danmark vidt udbredt denne Opfattelse, at disse almindelige Kriseforhold ogsaa er Aarsagen til de særlige nordslesvigske Vanskeligheder, og man tilføjer, at naar disse har en særlig haard Karakter, er det begrundet deri, at den nordslesvigske Befolkning ikke er paa Højde med det øvrige Lands Befolkning med Hensyn til Dygtighed og økonomisk Sans. Jeg maa tilintetgøre denne Tro, for nordslesvigske Vanskeligheder har deres Udspring i helt andre Forhold. Dette fører Statistisk Departement Bevis for ved at konstatere, at Nordslesvigs Forarmelse var indtraadt, længe før Danmark havde faaet den før omtalte Landbrugskrise. Gaar man til Bunds i Aarsagsforholdene til Misèren i Nordslesvig, viser det sig, at det hovedsagelig er tre Forhold, som tilsammen har forvoldt Ulykke: For det første Ordningen eller bedre sagt Ikke-Ordningen af Kapitalforholdene i denne Landsdel, for det andet den ulykessvangre Valutapolitik, Danmark har ført

fra 1919 til 1931, og for det tredie Løsriksen fra gamle Handelsforbindelser mellem Nordslesvig og Tyskland.

Jeg skal i det følgende belyse disse tre Punkter i al Korthed og skal i øvrigt henviser til de mange Publikationer, som er fremkommet i denne Sag ogsaa her paa Rigsdagen. Særlig skal jeg gøre opmærksom paa en Bog „Nordslesvig venter“ af Dr. Lorenz Christensen, som indgaaende behandler alle økonomiske Spørgsmaal i Nordslesvig i Aarene fra 1919 til 1934. Denne Bog blev afvist fra dansk Side med den Begrundelse, at den kun indeholder Angreb paa dansk Styre. Dette er dog alt for billig Kritik. Os interesserer det, om det statistiske Talmateriale, som i rigeligt Omfang er frembragt, og paa hvis Grundlag Kritik og Dom er opbygget, er i Overensstemmelse med de virkelige Forhold eller ej. En Nyordning af Kapitalforholdene i Nordslesvig fra 1920 var nødvendiggjort af Markinflationen, som havde ført til en betydelig Værdiforringelse af Landets Mønt. Naar disse Forhold omtales, støder man fra dansk Side under Førerskab af Kreditforeningsdirektør P. A. Callø og flere tidligere og nuværende Rigsdagsmænd paa den gentagne Udtalelse: Ja, Markinflationen og dermed Markens Værdiløshed er Tysklands Skyld. Og saa følger man, ikke uden Ironi, til, at alle, der tror at have Krav at stille desangaaende, maa henvende sig til Tyskland og ikke til Danmark. Vi kan sagtens blive enige om, at Markinflationen ikke er Danmarks Skyld, men om nogen Skyld kan der ikke være Tale for Tysklands Vedkommende, højest om Skæbne. Den tabte Krig efter 4½ Aars Anspændelse af hele det tyske Folks Kræfter, Rovet af alle tyske Værdier i Udlandet, de umulige Reparationsforpligtelser, alt dette maatte føre til Landets Sammenbrud. Landstingsmand Jepsen Christensen skrev i „Flensborg Avis“ den 13. August 1925:

„Tyskland tog ikke i Betænkning at lade de Pengeseddelværdier, som denne Stat som saadan var æresforpligtet overfor, flyde fuldstændig bort til Ulykke for mange Mennesker. Danmark sætter Kræfter ind paa at føre Kroneværdien op i Pari.“

Jeg spørger: Er Hr. Jepsen Christensen vidende om, at Tyskland ved Markinflationen handlede i en Tvangssituation, hvorimod Danmark stod fuldkommen frit i Spørgsmaalet om, hvorvidt Kronen skulde føres i Pari i 1925—26? Den Kendsgerning, at Kronen blev ført i Pari, har forholdsvis bragt lige saa mange Mennesker i Ulykke i